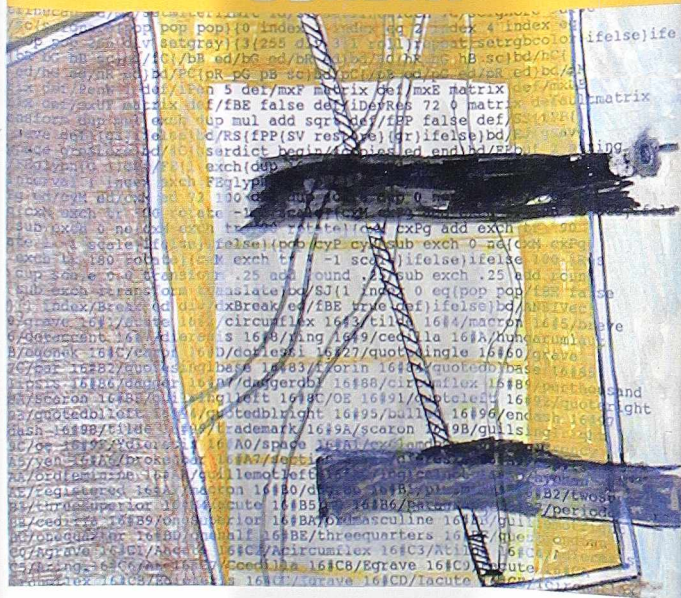

ЗЛАТКО КРАСНИ КОШУТА У ДУШИ СОНЕТИ

КОВ

ЗЛАТКО КРАСНИ

Златко Красни рођен је 1951. године у Сарајеву. Магистрирао на Филолошком факултету у Београду. Преводи са немачког и енглеског. Живи у Београду.

Аутор је више антологија и књиге огледа *Меланхолија европској интелектуалца* (Просвета, 1997).

Објавио књиге песама: *Пуни час* (КОС, 1981), *Тврђава* (Просвета, 1984), *За одбећим билом* (Сфаирос, 1990), *Стијама змијској језика* (Просвета, 1991), *Мајстори* (Унирекс, 1992), *Дијадема у одаји јада* (Просвета, 1995).

ЗЛАТНО-КОПИ

КОШУТА

УДУШИ

сонет

КОВ

ВРЕМЯ

1977

Библиотека КОВ

Уредник
ПЕТРУ КРДУ

КОВ

ЗЛАТКО КРАСНИ

КОШУТА У ДУШИ

сонети

ВРШАЦ
1997.

Теби, Славо

I

Који још нико није, још незачет
и сав неначет, подељен на моле-
куле ове дезоксирибонукле-
инске киселине, која памти свет

какав ће он једнога дана бити
или какав нико видео није;
можда се свет догодио раније,
а можда ће се он тек догодити,

јер свет је исти само кад се мења;
ослушнеш ли дах тих живих створења
зачућеш песму како слави данас,

а онај који ће тек доћи, тај је
једини који долази да траје:
и у себи носи већ сваког од нас.

II

Илији Коларићу

Који слика небо; једино небо,
небо над равницом; небо над морем,
небо сред зоре, када кроз изворе
из облака истиче светлост, јер бо-

гат дан ће бити, пребогат за небо,
још једно небо што над свима нама
сада стоји и чува нас да тама
сачека где заборав чами: небо

ново већ слика, иза кише небо,
плавкастосивкасто и окер небо:
сваки дан је друго, и опет исто,

у ирисима, очима, речима
и обрисима ствари, у сновима:
јер небо у себи он слика кистом.

III

Који вади глас из заваде света,
од Земље се прашта трептајима, док
не разиђе се астрал као оток
на плућима, или случај усред та-

ме, мете која се у месту врти,
док се не отопи у патини о-
гња, тог огња што сав гњат би згулио
са капилара у којима шкрти

захтеви смрти жедни су лепоте:
Одвој зато глас из камена, најзад,
ослади себи крај, једини мој те-

рету, уђи у *umbra vitae*: тај хлад
где само глад за лабудовом песмом
повезује твој лик над звезданим дном.

IV

Који вели: Aurum nostrum non est
aurum vulgi, и азотом обмо-
тава поглед, и испуњава собом
троугао у који, ко у несвест,

тоне, кроз властито течно ткиво, кроз
неке јесени с опном од метала;
кроз глас одољена што је затала-
сао ваздушни океан и огрозд

разума и успомене што сиве
брзином којом већ сазрева прошлост.
Разлије ли се сав свет попут живе,

размекша ли душу и лобање кост –
наћи ће име што му даде Усуд,
ал злато ће дозивати узалуд.

Који је он кућа, који дрво, ко-
је јесен, која соко, који ули-
ца, у лица каквом је конјугаци-
ја, и чија, од чијег, чему – око

чега се креће, ил по њему ходаш
или те хода док пиљиш у корак
којим напредујеш, стих по стих, у гра-
матичко противсловље: грешка ода-

је прави траг заметнут правилима:
Шта себе само у супротном има,
у заменици која замењује

ништа, у именици без имена,
у успомени што је без помена
на нешто, што тек кад нестаје, ту је.

VI

Који еоли, који алвеоли,
ало Алеути, ало Лореали,
ало Јан Мајен, ало Бореали
ало Самоа и ви моји мали

умалини и свели ломасони,
линолени и минолеумони,
плуменокреоли, лакросимеони,
билеорубини, бамбаруеоли

и ви кромасони, и ви микротрони,
уреотероли, ретроареали,
самограмирани метакреосони

и ви гремулотерони, воловани,
слани, миловани вали, ало
полутлумерони, ало, еони.

VII

Који, забарикадиран у карбону, у барокном брокату и абракадабри од бакра, ту где се Абраксас и Алхамбра спајају у арбо-

ретум препун висibaба и кукурека и вресова, где ветар с мора буди сад извор који је заборав забравио све док се, тек по звуку,

не отвори нешто што нема гласа, оно што море у теби таласа и чини да и ова песма бунца.

Који би да уђе у вре и у ме, мора прво да се врати у грумен и на врата стара тек тад покуца.

VIII

Који уз море узлази, рузмарин,
уз аорту, уз паузу, азбест ил
уз ауру твоју, уз аорист ил
уз базалтни азур, уз ултрамарин,

уз тиркизну зимзелен, залазак уз
сказаљке, и уз Кавказ, уз Веру Круз,
уз Каруза, Узбекистан, уз разуз-
даног матроза, уз блуз, узлази уз

лапис лазули, уз назале узне-
верене и изневерене усне
зумбула, уз узорак поезије;

узлази уз њен зов док му не позли –
уз сан што су га узласци изгризли,
звезду којој се приближио није.

IX

Који павијани се вијају по
капијама Раја, какви то бабу-
ни исписују историју с набу-
брелим амбицијама, копају по

клоаци спознаје, и завијају
ко мујезин на месечини, и ко
хигијеничар у терању, и ко
они трајно самозамајавају-

ћи ајвани с академија што се
чешу по свом сферастом гуланферу
и профитеролама: па се веру

до Њега чијим се делом поносе:
некад им је са неба слао ману,
сада им, у кавез, пружа банану.

Х

Који шарени људи под куполом
сајмишта, шестарећи шампиони
скрушености, душевни шкорпиони,
воштаногледи – кушају ли пролом

ништавила, у свом том уопштава-
њу, уштоглавању, ушоравању,
поташулавању, прешминкавању,
уштројавању, ненарушавању

тог што вешто нишанећи заоши-
јавају док штимују своје уши
за вашар душа што су их оглода-

ли, а које их глођу, мекоsrда-
чне – сав тај шкарт и шунд и бофл, с брда
с дола што гуши, пуши се до свода.

XI

Који хода уз ветар, тај хода уз
своје године које наилазе,
у промају ступа ко у поразе
што односе и оно што је заус-

тио тек да каже, јер су речи лек
одувек слаб за такав ветар биле:
Ништа оне нису ником откриле
што не би било прича празна, истек

једнак: Ах, кад би бар знао одакле
дува, да се године ни помакле
с места нису, и да је он тај који

ходајући у себи ствара прошлост.
Да, ово време је у њему тек гост:
Оно хода, а он, многолик, стоји.

XII

Ивану В. Лалићу

Који одлеће, сам, у подне недо-
гледно, да би лед ноћи плодио сле-
дом речи, невичних више за обред
песме, високо, где око ниједном

(ни кад би га склапао у поноћна
сунца) доспело није; који пушта
сада из себе нешто што ни у шта
расте, у неко небо дубље од дна

цветног света с кога купио је мед
за себе, тебе ил онога у не-
дрима који му је певао, и ко-

ји се, најзад, изван себе, сад пење
— на везама кад су нестале сметње —
да стопи се опет с властитим ликом.

XIII

Који би да спари тролејбус с витри-
олом, сплин с поливинилом, вазелин
са Свазилендом где Захар Орфелин
је, кажу, баш с Фиделом Кастром country

music на бенџу интерпретирао
тако да су тутунберачите Ту-
танкамона на томе истом месту
утемељили веру наших прао-

таца, заједно са кадровима пер-
куциониста-сукцесора, да пер-
је је, веле, летело на све стране

кад је први Свети Еузебије
скинуо себи окарину – ал је
невиност тад још била без одбране.

XIV

Који прстом шара по шару земаљ-
ском што врти се по косој оси гло-
буса (на столу је и тањир с криглом
пива), и док врти се кроз собно краљ-

евство изгледа баш као да гори;
ах, завртео си тај свет да кружи
тек тако, јер чему уопште служи
то окретање, сем да се замори

твоје око што и не види да се
на тој кугли нешто збива, и да се
сви питају докле ће то да траје:

Пролазе им године, на хиљаде,
а никоме се од њих још не даде
да зграби твој поглед кроз окретаје.

XV

Који слика небо усред ноћи, слеп
за боје, без палете, платна, киста
ослушкујући то што се разлиста-
ва у још гушће одсуство оних сте-

пеница што увис воде, оних ре-
ченица што збориле су да је ве-
чно, у тишину нечујнију од не-
чег тако одречног, ко да оног све-

чаног обећања ни било није:
Да л се у њему друго небо крије,
неко небо без облика и лика:

колико зифт-црно, толико ко креч
бело, небо чије име је та реч
што сад у њему саму себе слика.

XVI

Који приказ везаног Назарећанина,
урезаног гејзиром језика у твоје име и твоје презиме,
ал пререзаног ко кад се свећа

брзим резом одреже и развеје
се озон у мозгу, замрзне се плазма
и испразне се визије по стазама
птичијим, тамо, иза, где је

извор већ затрвен, где се зазиђује
позив у помоћ иза костију,
где зрцало се зари безданицом:

залуд назали, овали суза, залуд
нове димензије, верзије, залуд:
свет је слепа мрља пред зеницом.

XVII

Који би, посађен под туђе веће,
анђелима вођен, да зађе међу
оне међе што у све блеђу пређу
полупробуђених и све проређе-

нијих и све разуђенијих поре-
ђења се, попут риђих калуђера
суђених на буђ, рђу и сунђераст
поглед, сад, уз порођајне напоре

изненађен, иза властитих леђа,
и на невиђено, гле, препорођа-
ва, у нов свет од другачије грађе:

Није ојађен ко ту једном зађе,
јер је живот недођије предграђе –
но ко се ту пронађе, већ прерађен.

XVIII

Који шаман под уштапом слуша шум
из тмуше, изопштене где се пуше
душе, у тим кошмарима где су ше-
ме помешане, а машине за ум

зашле да сад прошлост љуште, у кошу-
љама, попут пришта, попут кише по
поташаи маште што пршти, проштепо-
ваној стршљеновима, у танкој шу-

пљини где зашушти тек нешто, нешто
што немушто крешти, рише тишину
и не вршља више, сише суштину

док шестари над шаром и поништа-
ва упоришта, распршено нешто,
што дише већ дахом виших огњишта.

XIX

Који кује од челика секунду
док над ускличником бѣли се облак
од нечуја прапочетка: први знак
да трен што искри свет пече ко трун ду-

боко у оку: порађање боли
кад сав ваздух је само дах, удахнут
– издахнут брже но што чекић нагнут
над епоху, ко судбина, на моли-

тве је неумољив; брже од брзи-
не којом се вредни народ том врзи-
ном колу прилагођава; брже чак

него што из речи разобручене
животи се укрштају у точак
што односи те у срце опсене.

XX

Који не постоји, кога нема, који није ни ту, ни тамо и нигде
га не можеш пронаћи, можда нигде
није ни био, никад, мада свако

га, бар кажу, носи, негде у себи,
у нечему чему се не зна облик,
ни састав, у нечему што је узвик
можда – разумео га нико не би,

јер ту ни нема шта да се разуме:
али ако те тај узвик обузме,
чему тад сво то силно упињање,

то твоје ја хоћу и твоје нећу:
Пре него уђеш дубље у то стање
сврати му у кућу, упали свећу.

XXI

Који гносеолог вели: Гноти се-
аутон, на стадиону док се о-
ри: Оле, о лее, о ле, о ле, о
и каквим све плеоназмима би се

унео у Кецалкоатлов еон,
обрео, сâм, у неону, и суо-
чио са калеидоскопским њухом
да угледа, већ онемео, сео-

бу вокала што их је калемиио
на камелије, паунове, и о-
кеане, и по оазама ау-

гура и насеобинама зау-
ралним, рулајући, да се залео-
нује кроз заум, кроз У И А Е О .

XXII

Који забелео се неосетно
у обале обрасле олеандром,
у мале опале отпале од дро-
медара који, скрити под копреном

ока, даљином броде, ка еолском
сазвучју Мороароа, где Ори-
он гори, све док ти се не отвори
нешто што се опет враћа аортом

у будан свет пресечен метрономом
ко беочуг мачем: и залуд речи
кад сад су пепео: и залуд јечи

глас што би да сија сред васионе:
док се дном ума прекидају споне
и остајеш сам, у сну побелелом.

XXIII

Који опталидонац, с профилом ма-
стодонта, ил дактилоптирекса, арх-
еоптерикса, птеродактила арх-
итактилног, ко Копт када се лома-

та с мотком, тек откопан, ил Кецалко-
атл проткан туткалом планктона ил
Киклоп у кабриолимузини ил
дугосилазни лабиоденталко

слеп за опит, али тип-топ румама-
љуга, скептик кад на румунски Рама-
дан Кантакузин чак на есперанту

in aeternum свој мотор ретурира,
лакотактнији но кад црнац Банту
у лист банане Бетовена свира.

XXIV

Који, бар-а-бар с барабама (а бараба и сам) граби за карму накар-
радноу габор-герлу која је накар-
минисана карајлисала гроба-

рову гуртну до губера и мари-
сала зарбејџански ребус под ребри-
ма, скарабуџена urbi et orbi
пре времена у обруб који квари

имиџ цивџана на Губеревцу: збор
револуционара пева покор-
ну химну доберману у кравати:

историју да кује и толкује
народу што је више и не памти
откад се, у главу, турбофолкује.

Који свеж, у гужви, рђужи, не брже
од руже, те противтеже прождрљи-
вцима времена кад на жутој мрљи
су ужегли пејзажи, и не брже

од гриже што се таложи у сазве-
жћима, или се слаже у гвожћима
где сужњи баждарени режимима
заувек кржљају све док не зазве-

чи бижутерија у режњевима
твог мозга, и ражалују се лажи,
разложе запарложени колажи

и живот се, тек нажврљан, сажима,
не у жижак, већ у метеж, у гужву,
у нешто живо што жури под спужву.

XXVI

Који је видљив колико Истина
што је од снова испрела му пређу:
ако га следиш, стижеш на размеђу
која се с оца наставља на сина,

где атом је свет у ветру маглина,
где сви су, и све је већ ту, одасвуд,
где ниједан труд није био залуд
и где дан не пролази, од давнина,

где дише се небо у срцу руже:
твоји гласови са другима круже
и они држе тај свет да постоји:

а не чујеш га, и не видиш, и не
знаш из које ли израња дубине:
Идеш ли му – ил он у теби стоји?

XXVII

Који торањ, уроњен до дна горњег
мора, затрављен бдењима и сравњен
у сећању с ружичњаком под трњем,
тек у магновењу, пред помрачење

ума видљив, не као оличење
нечега, ни као прекорачење
границе што је зову избављењем,
нити као било какво знамење

које би имало шта да ти каже:
Тај торањ можда и не значи ништа
оном ко би да стигне до средишта

и чије песме га ко птице траже:
Јер кад оду, да у њему свију дом,
заћутаће пред празним огледалом.

XXVIII

Који уз ЕПП-динглове и реп-
-степовање, уз slap-stick, сад се окреп-
љује док већ препариран прати треп-
таје екрана, и прилепљен за слеп-

ило своје ко рептил за време преп-
отопско, ил ко стрептокока у рес-
пираторном тракту, у коме се реп-
родукује, када асептик и цеп-

орекс запрепашћени зуре у реп-
резентативан примерак тог акреп-
озног грипа: јер срце му је од креп-

-папира, али свирепије од клеп-
сидре што клепеће да је живот леп
уз реп и степ и клепете клеп клеп клеп.

XXIX

Који соли слог по слог и после носи лапсусе: оса у гасу, лоса по снегу као бос по сагу, осаму – опасну опсену што смо помно,

уз рестован врес, са сестрама у стресу, и јесетрама, с пљескавицама од плискавица, на саоницама пуштали низ окосницу све до пре-

турбације торбе пуне палимпсеста, а и бергамота из Самарканда и тремола Лотреамона: En-

trez les hors-d'oeuvres, и то баш од смарагда из Магреба, погребног пре сетве овог сна, кад чита се одастраг.

XXX

Који доајен даје пледоаје
о спелеологији клоака, о
огромном агруму што је упао
уз Гуајане у аулу, па је

гро ананаса, мангоа и аво-
кадоа, сви заумно и понао-
соб, као у slow motion-у, на о-
чиглед воајера што у буавом

и поабаном пењоару трау-
ми од глаукома би да на кау-
чу доктора Гоикоичеје до-

акају – тада коагулисао
сред аорте, без јаука, у ао-
рист – на чист лист пауса, баш одједном.

XXXI

Који улази, сâм, у љубичасто
око ириса, у латице што на
платну још не постоје, у то звона-
сто слепоподне, док се горње царство

сунца разлаже равницом; зелено
и тмасто-плавкасто у преливима –
нешто чији је облик у недрима
где се сад меша са ваздушном пеном

и кроз ирис ока рађа у нов цвет;
да ли би то нешто некуда одле-
тело, или се, као суза чисто,

прелило, под кистом, у трајнији свет;
о, где се, ван вида, збива преокрет,
да л су оба ириса једно исто?

XXXII

Који, отпослат однекуд, од некад,
гласник, собом ословљава векове,
лети кроз слова, и кроз песму зове
неког који певу даје смер и склад –

весла ли крилима кроз ваздух душе
ил на твојим пољима орошеним
дотиче нешто кореном све тањим;
како мења облик, кад се у тмуше

већ туђег гласа запетља и пева
језиком на коме се само снева,
којим говоримо тек кад смо неми:

Ко шта слави, одакле стиже слово,
у каквој смо то записани схеми?
Ко нас, у себи, порађа поново?

XXXIII

Који пазари непризор: рашчетво-
рење године (удише ли је храст?),
заблуда вида, или је Христов рас-
танак од нас сан тек био, ко сен је-

дра или, можда, платинасти прелаз
из твога ока у буђење жира:
ниједан атом не налази смирај,
чак ни кад је нада пред свињски одгриз

поднета, жртва за нечујну белан-
чевину света. Јун је. Чуј тај елан
у корењу, кроз годове лети вест

и прошлост пропада у саму себе,
а то значи: подне је. Сада ће без-
тежинско стање однети и тебе.

XXXIV

Који меље поље, и у пољу храст,
зољу што је с храста слетела у пласт
и над пластом ласту и под ластом цваст
и у цвасти сласт – то меље страсно, тмаст

меље, меље пропаст, за кост и за дах,
меље муљ и угаљ, меље одољен,
меље страх, меље дан уз ноћ приљубљен
и темеље и сјеме меље у прах

и сав свет што ти улази на око
и све што тече твојим крвотоком,
чак и песме што на облаку плове

меље – а не знаш ни како се зове;
меље и ћути, не миче се с места,
и што самеле, то прогута сместа.

Који агнус, јагње, голуб, одбије
ли крилом подне, пробуди ли, медо-
гледан, билом магле које нагле до
одгода, ил непогодом мед збије-

не судбе блѹди, дѹби свод од леда,
ил полегнут над лагуне, ту где гну
благ блѣди, под талогом алги, и сну
неда да излегнут из редоследа

облину пѣва угловима нуди,
и гамаглобулинима не суди
више, већ од сад, као белег изван

обала, отворених зглобова, сна-
гом снега, бѹди један, без дна, до дна
неба, наг и дану само одан дан.

XXXVI

Који би свој живот да стави у реч;
само једну реч, можда слог, можда глас,
једну сламчицу пободену у пласт
ноћи; реч нечујнију и од најне-

чујнијег уздаха што се отима
ономе који је изгубио све;
нечујнију и од оне потрве-
не, прве, што одјекује у снима

ко облак кад се отима од струје
ветра, стих што се ни с чим не спарује;
тишина запарана тек трзајем

капка, сигналом дубине што спава
и у теби се сад преображава:
нешто што траје само кад нестаје.

XXXVII

Који би да сабере свитање са
партиципом глагола коренова-
ти, слободније но кад Супер Нова
обзнани на небу сусрет чудеса

и расплет заплета у жабокречи-
ни: клинасти лет чапљи удара у
зид, стрпљењем кварца што не пара у-
ши више никоме, јер се жив креч и

јаловина таложe на сваку реч,
и ону прећутану и неизре-
чену, која ни до гласа није сти-

гла, а која, можда, путује к нама
на црном таласу што се сад слама,
али нас још увек носи на крести.

XXXVIII

Божи

Који гледа на ове моје очи
и на твоје очи који ово гле-
да, и на очи свих који се огле-
дају у очима осталих што чи-

не очи народа, упртих у свод
попут језераца боје истог тог
округлог, дубоког и плавичастог
сјаја што, као у црној љусци плод,

зри, сâм, у погледима док путује –
Да ли неко то гледа или снује,
кроз колико ноћи допире му сан?

И колико ли му очију треба
да позна што се не види са неба,
већ из душа наших извире у дан?

XXXIX

Мири

Који би да каже „Хвала“, ал како
кад реч та је одвећ мала и стала
не би у реку која, без обала,
носи га ка пределима где свако

свакога има уза се, ко друга,
пределима што ће тек бити, или
су некад, давно, ипак, негде, били,
северније од света, ил од југа

још јужније, где исто срце куца
за оног који кроз стихове муца
и за ону којој сад каже „Хвала“ –

реч у коју би цело небо стало
кад не би било и оно премало
за душу која људском би се звала.

Који стаје пред објектив, насмејан,
и чека да сад прелети његов лик
тако брзо, да чак ни реч, ни узвик
чуо се не би, кад би га, већ изван

самог себе, на светлосном путу у
ново, заустављено постојање
изустио (тек тад следи зујање
апарата) – да, ушавши у вакуум

падне, умањен, на црну плочу, сам
самцат, изокренут, сам свој негатив,
и види још, можда, како златан пла-

мен за њим сече бленда – ипак, пати-
ти неће: ко живот с осмехом даје,
тај лакше попуњава мрак што траје.

XLI

Који стоји пред вратима видео-
-клуба и чека да продавац наи-
ђе и отвори ту радњу, па да нај-
зад лепо уђе и одабере о-

миљени филм, можда какав трилер и-
ли хорор, вестерн или комедију
коју ће убацити у кутију
пред фотељом; одјездиће у прери-

ју, и на океане, и у свемир
ван себе што га авантуре немир
већ обузима, уз чипс и Кока Ко-

лу – сад, док галопом га носи вранац,
све даље, даље, једносмерном траком,
у свет у коме неће бити странац.

XLII

Који у одаји идеја једе,
одваја наду од једа и јада,
и гоји се сладом, ту, испод хлада
плодног дуда; да самом себи се де-

бео преда, сав надут од плодова,
благ да гледа дане, као с гондоле
над облацима, и да сном виоле
блуди, док глади га мирис слогова

песме што ће, ево одмах, чим оте-
жа мало, падати кроз сфере ете-
ра, на некога доле, који август

носи именом. Веће му се поте;
чека сред ноћи пахуље чистоте
да гласом урони у мрак тако густ.

XLIII

Који слика небо, тај слика време,
округло, на свим језицима што се
говоре, и разуме га испод се-
дам печата, у устима што неме

као оне анемоне кад у свом
морском небу беру светлуцања са
површине; јер одозго стиже сан
да покаже, ноћу, оно што огром-

но и громко, баш сад, обухвата све:
Који препозна у боји звука свет
чуће да гори небо боје крви:

И своју нар-рану што у плаво се
стиче: док ветрови, гле, већ доносе
семе из ког израста нов Дан први.

XLIV

Који прати преговарачке напо-
ре између те сијалице на пла-
фону и мрака што се ноћас на пла-
нету спушта, који гледа у напон

песама пред депонијом инфини-
тива о које се више не каче
ткива што нешто би неком да значе,
као када рачун, фин и инфини-

тезималан стане пред блокатором
душе, кад живот се мери отпором
који расте – а онда из њега мит

провали, па сијалица, у блеску
прегори, ал прогута сав мрак ту скуп-
љен, позлати му и задњу црну нит.

XLV

Који се у томе злату окупа,
тај ступа у више море од криста-
ла, и попут капи тог мора блиста
полетевши још више где је упа-

љени круг срце, срце које лупа
за зелену милост маслине и смок-
ве, и да зором зајубори поток
из дубине мука: нова азбука

језика који изнутра све види,
па да у исто море, иза хриди
зване живот увире, кроз ветрове

и ватре, затрављене у утроби
мрака: песму ту чује само ко би
потпуно стао у знакове ове.

XLVI

Који с меморијом на умору тро-
ши урме с кавурмом, мери дурбином
веру и одмара се са рабином
на турбету, код киоска, ту, где про-

пали политичари купују хот-
-догове; кубури још једино с рај-
бером и рабатом, што је ипак трај-
но решење за судбину која крот-

ко, као пудлица, трчкарка испред
њега, пошто он не следи редослед
дана и ноћи, ни трага у меком

тлу; сивило с њега отпада груме-
новима, и речи су му већ гуме-
не, док умаче кекс у шољу с млеком.

XLVII

Који је то који хода градом?
Нико не зна ко је, ни откуда,
малочас је прошао овуда
ко да шуњао се тихо, крадом.

Је л одавде, ил је одонуда?
Био је он, кажу, и раније
ал од људи увек лице крије;
шта ли тражи, коме иде, куда?

Зашто ходач тај никад не стаје?
Да ли овде икога познаје?
Да л ка теби он то данас хода,

да л баш теби би нешто да ода?
И да л ће ико зачути твој крик
кад у њему познаш властити лик?

XLVIII

Који збраја крајеве и раставља
почетке, који четка ружу, снужен,
у дежмекасто вече виче: Паздрен
ћу засадити, паздрен од самошља-

штећег самолоквија, и стакленог
санкутанца, мерен ритмом натрију-
ма, миран рујем артерија, и ју-
тром тром, ал и лакотактан у трен ог-

лашења, када зацелим, учетво-
рен: у случај, у јуче које лучи
час од точка таме, у јаче јемство

семена што чини тачку: зољу, чи-
ји зуј тумачи неком цвет паздрена:
док Земља доле ћути, сред корена.

XLIX

Који вели: Ви блистави, што сте ле-
пи, што сте леи, ви храстови, ви бре-
стови, што сте леи, и кестени, бре-
зе, и јавори, дудови што сте ле-

пи, тако трептолисни овог јутра,
светлуцави кристали боје ћили-
бара, на ветру, у ватрице разли-
стани, јер јесење сунце изнутра

вам пева: О што сте леи, што сте ле-
пи, ви шумни, умни, о кад би сте хте-
ли и на заласку, на мом одласку

остати рапламсани у свом праску,
тој аури што ври, још само данас,
бар док вам ваш зрачни не запишем глас.

L

Који небо своје продаје на ко-
мад, урамљено и прострто на пла-
тно; небо се плати и лепо упа-
кује и носи; обеси се над ко-

модом, на пример, или на зид трпе-
зарије, или се још неко време
чува за дар: јер, небо има време-
на, више него сви кад се окупе

да му се диве, док их оно гледа:
гледа их и ноћу, онда док бледа
сећања, негде, траже ону слику

која је била небо у том стану
– пре но и сама једном увис плану,
буду то небо у властитом лику.

LI

Ко хистерију историје исте-
рује из себе у смеру пораза:
који записује да је свет казан
што га загревају, ах, оне чисте

песмице које кажу да им је прес-
тоница Слобода, она што се стро-
поштава на поштоваоце ветро-
ва, па је онда приводе пред два тес-

тиса, два сведока, два близанца, два
здружена брата који творе Ново,
два семена у месу који над ва-

сионама се случују у слово
што се пише на крају историје
и сваком од нас звучи другачије.

LII

Који вели: Не, ово није мој рат
и још: моје име је Рабиндранат
или: моја Авала је Арарат
и: крвник је мој брат и кад ме гранат-

ама обасипа – ја ћу њега цве-
ћем, све у име исте крви црве-
не, и истих слова којима смо свет
препознали, ја по Христу, он по Зве-

ри и по оку што га копа камом
– ја по јауку што га сваким даном
молитвом заодевам до новог зла

и зато, овчје-смеран, ево прокла-
мујем: мир, брате, мир, мирно ме кољи,
јер кад буде мир, свет ће бити бољи.

LIII

Који Пабла Казалс, лазања уз блуз,
парадајз и плајвајз, и блуз-зазуби-
це, позаментеријске блуз-кајзери-
це, метузалем-блуз, о, у блуз-лимуз-

инама, и лимунов блуз, брз по аз-
букама, запетама, блуз без слуха,
мразни шустер-блуз, торзо без натруха
зимзелени, млазни плазма-блуз кад праз-

ни се, у зору, и зрак зауздава
из извора ваздуха – забадава,
узаман – кад зрак је блуз међ гвожђима,

калауз за безизлаз, блуз иза зи-
да, блуз, блуз је та суза што силази
низ образ, зари се међ сазвежђима.

Мирољубу

Који алал-песник, али је на ри-
му алергију развио, па је раз-
био, алчан, развејао је, раз-
вио је у заставице које сри-

чу на дебелом мору у дебело
ухо твоје СОС-поруке за
спас душа наших у свету што неза-
сито хрли у бродолом – и тело

чак нуди лоше налазе – док ко Black
and Deckerovом бургијом се у бес-
коначност бургија зид од ваздуха

да пробије се пролаз, све се тресе
од певања, тек реч да се пренесе
преко, до чијег успаваног слуха?

Који паор, поаран у депоу
аугментатива, еухаристи-
ји склон, ал и наћефлеисан исти-
нољубљем, сад ламентује: mellow

yellow, жуто сам жалостан као
Жоао Авеланж из Лижбое, ка-
гуар фудбала (и тајни члан СК)
буав, неомиљен колико нао-

чит, док бар-а-бар (вис-а-вис) у брк бер-
берину, као интелектуалац
интелектуалцу, тврди да опе-

рише, мада паор и поаран, се-
ћањем гинка билобе, те стога кац-
марина свог увек носи уза се.

Који гледа у уморне кокошке
у пошти, за шалтером у банци, бол-
ници, општини, у робној кући, смол-
астог погледа, иза стакла, тешке,

нашминкане коке што кључају вре-
ме, граорке, носиље, шефице, го-
сподарице чекаоница, раско-
кодакане у бироима, усред-

сређене на кафицу, платицу, зим-
ницу: видик све ужи, али обим
кукова и хистерије расте, од

седам до три: а кад, најзад, падне од-
лука – ах, пензија! – одлазе у шкарт,
трудбенице, с цветићем за осми март.

LVII

Који вели да је један, тај и јесте један; који вели да је мноштво, тај није друго до то исто мноштво; који вели да није мноштво, ни је-

дан, тај јесте мноштво, а и један и од једног мноштво и један од мноштва и, можда, неко изнад сваког мноштва, неко ко је тек једно једино и

ко се од себе још није разјединио, и ко ни с ким, ни с чим сјединити се не може, јер је он баш све

што је увек било, и није прошло, већ је однекуд у тебе надошло, па би да га препознаш кроз молитве.

LVIII

Који не стоји, не броји, не кроји
и не пита, не чита, не скита, не
иде на пут, не долази с пута, не
моли, не воли, ничег се не боји,

не пише, не удише, не издише,
не мари, не стари, не квари и не
жуди, не нуди, и не суди и не
луди, и све зна, а и не зна више

ништа, јер он је тај пред ким сад стоје
и броје и кроје и ког се боје,
кога воле, кога моле, удишу

га и издишу – само њега маре,
њега једног жуде, ка њему старе,
да не полуде њему песме пишу.

Који Доброљубов у бурдељу љу-
 би биљур и грабуља ко по гробљу
 кљова и деље ли деље, ко рубљу
 да котрља с драгуљима, назубљу-

је и меље ли меље, у миљеу
 обиља, и оргуља ли оргуља
 корабљу накорабљује, и муља
 ли муља, кривуљом баљезга свеу-

диљ, и риља, љигав, здробљен дромбуљом
 и срља, све грубље, урољан брљом
 прља недељу: чешљугари, рашљар,

и неуљуднији од зубобоље
 шљака, јегуљама обгрљен, трља
 се, све дубље, ко гундељ у одољен.

LX

Који, у фетусу, решава ребус:
резус-фактор у *ursusu maioris*
ту где *cujus regni nonn erit finis*,
у мисли ће наћи плексус соларис

усред маглине стратокумулуса
у носу боје муслина, очима
боје лакмуса, крстима, прсима
једног Гауса, ил Нострадамуса,

у конусу којим се мери опус
историје, бира модус за обу-
стављање хистерије, од кад лапсус

скида маску, да угледаш прву реч;
прекасно је, та реч је давно изре-
чена – и крстом се решава ребус.

Који злато урања у азот, све
док злато, од бола, не запева не-
што о пролазности, на пример, ил не-
што у његову славу, пошто је свет

створио баш по својој мери, то јест
пун неке величанствене енигме:
стога има да се трпи, а богме
и пева, јер гле како је леп на прес-

толу свом, марљив у лаборатори-
ји, где се неуморно за нас бори
да ово чудо још мало потраје.

Само да више не понови оглед:
Не, не, нико се ни за шта не каје,
хвалим те, певам, једва чекам свој ред.

LXII

Који разазнаје злато у азо-
ту, душу у душику што се гуши
и вади је, да даље се не суши,
ко што и злато спасава из азо-

та, иако га се време одрекло,
иако је давно већ завапио
да га је, Сина, Отац оставио
– ипак је од свега што се ту рекло

остало да душа, кад дише, мири-
ше, и злато, кад сја, да собом мири
почетак и крај, јер га Отац за сјај

његов, за његов пев, за његов очај
држи – док сâмо опет не изрони
и засја, ко пре, у твојој корони.

LXIII

Живану Живковићу

Који је, за живота, тумачио
друге, да би растумачио себе,
и који сада, када се у небе-
са запутио, зна шта је значио

тачно сваки стих и свака белина
и смисао што иза тога бунца,
јер је на нова прогледао сунца
и чуо онај глас иза маглина;

онај глас што се са оца на сина
прелива као фина месечина
и чини да живот и даље траје,

чак и кад изгледа да свему крај је:
Он нас то тек враћа, зар не, Живане,
опет у песме још неиспеване.

LXIV

Који поразом претвара свет у вест?
Камиказа у речи с маказама,
разуздан звер-разумом сече зама-
гљеност угљоводоника: East ил West?

пита се компас, са искуством виска,
записа на плесни и укусом про-
кисле маслине усред мислене про-
пуслине, гласније чак и од вриска

жене која се, ђене-ђене, пора-
ђа: док пораз улази себи у траг,
зури згађен у мајку-Земљу и чи-

нодејствује под маском, са мистријом:
Будућност, вели, градим историјом,
сфере ћу у коцку да уобличим.

Који каменорезац у радњи „Рибоматеријала“ вели позамањтеристи: „Који ти је препотентан зглавкар, буразеру, када је збир ис-

ти како год да их извучеш – ил блинкером, ил пак на разнежен најлон – страобално, и на нос, ко Светог Петра кајгана ће да ти изиђу – ил би

заценио више твистер, црни, што шарани га у жалости гризу, што ка мудалудину, ка сомчини туњ-

авој кад на варалицу се навадио зинувши из кала где књава, – били њу што клизи баш ко кочни чуњ.

LXVI

Који миксује оникса с префиксом
и пикслу са фениксом, одалиску
са пасквилима који се отиску-
ју низ ниске врискова, ко аксиом

екскомунициран из Пакистана,
ил ко Квиско од вискозе што писка-
вим гласом по усеклинама искам-
чује од плискавица и гусана

еликсир фиксиран у таламусу,
где су таламбаси у коитусу
уквасили се иксирајући Стикс,

а онда, уз кус-кус и сверуски квас,
васкрсли, праском, треском, кардиовас-
куларно праскозорје – у нови микс.

LXVII

Који у реторту најпре сипа об-
рт, реторичан, па читав врт паде-
жа, и клин-деклинације што граде
пејзаже испод конструкција саоб-

ражених часу када ћу ти доћи!
Јер, шта вреди сва та мртва ортогра-
фија, и та хрпа прирока што гра-
бе прилику да уграде у ноћни

свод један нови вид, што сад и одмах
од речи би да чини звезду, и дах
људи претвори у говор очима –

и чему све то, ако се не поре-
ди с Тобом, за кога ћутим до зоре,
кога ословљавам само сновима?

LXVIII

Који, с кошутом у души, укршта
белу месечину на попрштима
и шапат сенке што се на прстима
одваја низ косине и препушта

ветру иза те завесе од ткива,
иза мириса од суза испуште-
них тако да се све тише сад љуште
с успомена, ко кад се разоткрива

наук страсти у месу већ плеснивом:
Плаво је сиво, и црно је сиво,
Сунце се сиви под усправном њивом:

Неко ће донети жито, кољиво,
вести ће да касне, и сни да кисну
док се све сенке од нас не отисну.

САДРЖАЈ

I	(Који још нико није, још незачет...)	9
II	(Који слика небо, једино небо...)	10
III	(Који вади глас из заваде света...)	11
IV	(Који вели: Aurum nostrum non est...)	12
V	(Који је он кућа, који дрво, које...)	13
VI	(Који еоли, који алвеоли...)	14
VII	(Који, забарикадиран у карбону...)	15
VIII	(Који уз море узлази, рузмарин...)	16
IX	(Који павијани се вијају по...)	17
X	(Који шарени људи под куполом...)	18
XI	(Који хода уз ветар, тај хода уз...)	19
XII	(Који одлеће, сам, у подне недогледно...)	20
XIII	(Који би да спари тролејбус с витриолом...)	21
XIV	(Који прстом шара по шару земаљском...)	22
XV	(Који слика небо усред ноћи, слеп...)	23
XVI	(Који приказ везаног Назарећанина...)	24
XVII	(Који би, посађен под туђе веће...)	25
XVIII	(Који шаман под уштапом слуша шум...)	26
XIX	(Који кује од челика секунду...)	27
XX	(Који не постоји, кога нема, који...)	28
XXI	(Који гносеолог вели: Гноти сеаутон...)	29
XXII	(Који забелео се неосетно...)	30
XXIII	(Који опталидонац, с профилом мастодонта...)	31
XXIV	(Који, бар-а-бар с барабама (а бараба...)	32

XXV	(Који свеж, у гужви, ружни, не брже...) ...	33
XXVI	(Који је видљив колико Истина...)	34
XXVII	(Који торањ, уроњен до дна горњег...)	35
XXVIII	(Који уз ЕПП-џинглове и реп...)	36
XXIX	(Који соли слог по слог и после носи...) ...	37
XXX	(Који доајен даје пледоаје...)	38
XXXI	(Који улази, сâм, у љубичасто...)	39
XXXII	(Који, отпослат однекуд, од некад,...)	40
XXXIII	(Који пазари непризор: рашчетворење...) .	41
XXXIV	(Који меље поље, и у пољу храст...)	42
XXXV	(Који агнус, јагње, голуб, ...)	43
XXXVI	(Који би свој живот да стави у реч...)	44
XXXVII	(Који би да сабере свитање са...)	45
XXXVIII	(Који гледа на ове моје очи...)	46
XXXIX	(Који би да каже: „Хвала!“, ал како...)	47
XL	(Који стаје пред објектив, насмејан...)	48
XLI	(Који стоји пред вратима видео-клуба...) ..	49
XLII	(Који у одаји идеја једе...)	50
XLIII	(Који слика небо, тај слика време...)	51
XLIV	(Који прати преговарачке напоре...)	52
XLV	(Који се у томе злату окупа...)	53
XLVI	(Који с меморијом на умору троши...)	54
XLVII	(Који је то који хода градом?...)	55
XLVIII	(Који збраја крајеве и раставља...)	56
XLIX	(Који вели: Ви блистави, што сте лепи...) .	57
L	(Који небо своје продаје на комад...)	58
LI	(Који хистерију историје истерује...)	59
LII	(Који вели: Не, ово није мој рат...)	60
LIII	(Који Пабло Казалс, лазања уз блуз...) ...	61
LIV	(Који алал-песник, али је на риму...)	62
LV	(Који паор, поаран у депоу...)	63
LVI	(Који гледа у уморне кокошке...)	64
LVII	(Који вели да је један, тај и јесте...)	65
LVIII	(Који не стоји, не броји, не кроји...)	66
LIX	(Који Доброљубов у бурдељу љуби...)	67

LX	(Који, у фетусу, решава ребус...)	68
LXI	(Који злато ураћа у азот, све...)	69
LXII	(Који разазнаје злато у азоту...)	70
LXIII	(Који је, за живота, тумачио...)	71
LXIV	(Који поразом претвара свет у вест...)	72
LXV	(Који каменорезац у радњи „Рибоматеријала“...)	73
LXVI	(Који миксује оникса с префиксом...)	74
LXVII	(Који у реторту најпре сипа обрт...)	75
LXVIII	(Који, с кошутом у души, укршта...)	76

Златко Красни
КОШУТА У ДУШИ

*

Издавач

КОВ (Књижевна општина Вршац)
Трг Саве Ковачевића 11
26300 Вршац

*

На корицама

слика Данијеле Морарију

*

Штампа

„Жиг“, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

886.1-1

КРАСНИ, Златко

Кошута у души : [сонети] / Златко Красни. – Вршац : КОВ, 1997 (Београд : Жиг). – 79 стр. ; 21 см. – (Библиотека КОВ)

ИД=51195916

Песник особеног лирског гласа у савременој српској књижевности, Златко Красни је у строгој, мајсторској, форми сонета испевао необичну, целовиту, чак провокативну и изнад свега успелу књигу. Урођен у лавиринте поетски делатне лексичке комбинаторике, са високо исказаним артистичким, бравурозним, умећем, он је збирком *Кошута у души* доказао своју не малу стваралачку инвентивност и посебност, и што је још важније, одиста респективну књижевну оствареност.

Спајајући класични версификацијски образац са модерном поетском осећајношћу, Златко Красни је у овој изузетно компактној и стилски веома уједначеној књизи: у складно изведеним звучно-семантичким симетријама, у необичним синтаксичким обртима и очуђујућим песничким сликама, којима привидна парадоксалност само подстиче актуелност и аутентичност, исказао меру властите осећајности и квалитет свога односа према свету. А он је кроз суптилна иронијска поантирања, и у најмању руку, необична прозодијска решења, оглашен разговетно и звонко, а поетски веома густивно.

Све то ову песничку књигу данас чини и несобичном и изузетном.

Милета АЋИМОВИЋ ИВКОВ

БИБЛИОТЕКА КОВ

Милош Ђорђевић <i>Светица</i>	Дубравка Ђурић <i>Клојке</i>
Јасмина Тешановић <i>Невидљива књија</i>	Тања Крагујевић <i>Осмејак под ситражом</i>
Божидар Милидраговић <i>Краљ први Повло Манаро</i>	Дејан Тадић <i>Кућа која не спаја</i>
Раде Дацић <i>Време распећа</i>	Дејан Боснић <i>Град од коже</i>
Лазар Каурин <i>Дође реч по своје</i>	Слободан Благојевић <i>Грици</i>
Мираш Мартиновић <i>Зима с Мандељштамом</i>	Јелена Боснић <i>Зверски мир</i>
Светислав Јованов <i>Јеретик у олтару</i>	Нина Живанчевић <i>Минотавр и лавиринт</i>
Коста Јосифидис <i>Ушроба гна</i>	В. А. Хроњец <i>Сирма равна</i>
Јасна Милићев <i>Шарам по глави</i>	Милан Гојков <i>Бела одаја</i>
Васа Павковић <i>Конверзија</i>	Никола Лечић <i>Посвећење пролећа</i>
Милета Продановић <i>Мијазма</i>	Вера Србиновић <i>Шапат и привиди</i>
Јованка Николић <i>Од предвечерја до праскозорја</i>	Татјана Тадић <i>Рам за слику</i>
М. Бељански <i>Мрвице</i>	Милутин Савић <i>Спазе, завичај</i>
Живојин Петровић <i>Водени жи</i>	Лука Штековић <i>Тачно време</i>
Милица Јефtimiјевић-Лилић <i>Мрак, избављење</i>	Златко Красни <i>Кошута у души</i>

КЊИЖЕВНА ОПШТИНА ВРШАЦ

КОВ